

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
1 juli 2025

Agendapunt
...

Nummer
25int02262

Onderwerp
Ontwerpbegroting 2026 GR SamenTwente

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel

Uw raad wordt jaarlijks in de gelegenheid gesteld zienswijzen kenbaar te maken met betrekking tot de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen (GR'en) waar de gemeente Borne aan deelneemt. Dit voorstel betreft de ontwerpbegroting 2026 van de GR SamenTwente (GGD, VTT en OZJT).

Op basis van de ontwerpbegroting wordt de gemeentelijke bijdrage in 2026 aan de GR SamenTwente € 1.805.443. Een stijging ten opzichte van 2025 met ruim € 74.110. Er wordt onderscheid gemaakt tussen financieel effect op de begroting van gemeenten en op die van SamenTwente. Het verschil wordt verklaard door het structureel opnemen van ontwikkelingen in de begroting die reeds incidenteel onderdeel zijn van de begroting. Deze ontwikkelingen leiden niet tot een stijging in voorliggende begroting, als we die afzetten ten opzichte van de begroting 2025. Voor de structurele gemeentelijke (en SamenTwente) begroting leidt dit wel tot een uitzetting.

In 2024 is door de gemeenteraad van Borne als zienswijze (24uit06705) aangegeven aan het bestuur van SamenTwente om scherpe keuzes te maken om te anticiperen op de gemeentelijke bezuinigingsopgave. SamenTwente heeft dit meegenomen bij de uitwerking van de kerntakendiscussie. Uit de kerntakendiscussie blijkt dat SamenTwente de kerntaken op een efficiënte wijze uitvoert. Autonome ontwikkelingen leiden uiteindelijk wel tot een structurele financiële uitzetting. De optelsom van het financieel effect van de besproken voorstellen, met een mogelijk besparingspotentieel binnen de besluitvorming over de thema's, was op voorhand al kleiner dan de kostenstijging naar aanleiding van de autonome ontwikkelingen.

Twee processen zijn uit de kerntaken gehaald: jeugd en samenwerking. Deze worden in 2025 nader uitgewerkt. De verwachting is dat daar efficiëntie slagen behaald worden in de loop van het jaar. Het algemeen bestuur SamenTwente zal hier op toezien.

Voorgesteld wordt om naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2026 SamenTwente geen zienswijze in te dienen.

1 Inleiding

Uw raad wordt jaarlijks in de gelegenheid gesteld zienswijzen kenbaar te maken met betrekking tot de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen (GR'en) waar de gemeente Borne aan deelneemt. Dit voorstel betreft de ontwerpbegroting van de GR SamenTwente (GGD, VTT en OZJT).

Vanuit de Regionale Rekenkamer is begin mei een quick scan aangeboden aan de gemeenteraden bij de aangeboden ontwerpbegrotingen.

Het Rijk voorziet de gemeenten vanaf 2026 van onvoldoende middelen om al hun taken in de huidige volle omvang te kunnen waarborgen. In de Twentse kaderbrief zienswijze is de gemeentelijke bezuinigingsopgave uiteengezet. Gemeenten staan jaarlijks voor een enorme opgave om ondanks de Rijkskortingen een sociaal vangnet in stand te houden. De financiële positie van gemeenten blijft zeer zorgelijk. Daarbij worden de dilemma's steeds groter en dit leidt tot verschraling van publieke voorzieningen. SamenTwente moet bijdragen aan de opgaven van de Twentse gemeenten. Daarom is er op 14 februari 2024 door het algemeen bestuur opdracht gegeven om een kerntakendiscussie uit te voeren. Het algemeen bestuur wilde een goede inhoudelijke discussie voeren gericht op de toekomst. De kerntakendiscussie was dus niet alleen een financiële discussie. Een doel was ook het inzichtelijk maken hoe er nog beter ingezet kan worden op het realiseren van maatschappelijke impact voor de Twentse inwoners.

Gegeven de knellende financiële kaders waarmee de gemeenten geconfronteerd worden door het Rijk, moeten de oplossingen ook deels gevonden worden in afstemming met het Rijk.

Kerntakendiscussie

Het algemeen bestuur heeft begin 2024 opdracht gegeven om een Kerntakendiscussie uit te voeren. De aanleiding was een voorstel om extra middelen beschikbaar te stellen voor majeure inhoudelijke autonome opgaven die leiden tot financiële knelpunten.

Met de kerntakendiscussie is ook invulling gegeven aan de 'Kaderbrief Twentse zienswijze'. Deze zienswijze hebben een aantal raden samen ingediend bij de behandeling van de begrotingen 2025 van de gemeenschappelijke regelingen. Hierin riepen die raden alle gemeenschappelijke regelingen op om te anticiperen op de gemeentelijke bezuinigingsopgaven in verband met het ravijnjaar. Met de kerntakendiscussie heeft SamenTwente hier uitvoering aan gegeven.

In de Twentse kaderbrief is ook aandacht gevraagd voor goed risicomanagement, weerstandsvermogen en voor een solide beoordeling van de financiële positie bij gemeenschappelijke regelingen. Over deze elementen zijn in 2021 door de wethouders financiële spelregels afgesproken voor gemeenschappelijke regelingen. SamenTwente past deze spelregels jaarlijks toe in de begroting en jaarstukken.

Proces en uitkomsten kerntakendiscussie.

Het algemeen bestuur heeft op 26 maart 2025 het eindrapport over de kerntakendiscussie behandeld en een aantal afrondende besluiten genomen. De besluitvorming, deze heeft op basis van stemmingen per gemeente plaatsgevonden, is verwerkt in deze begroting. Met de voorliggende begroting krijgt u dus ook de gelegenheid om een zienswijze in te dienen over de financiële effecten van de kerntakendiscussie. De uitkomsten van de kerntakendiscussie en het onderliggende eindrapport is openbaar.

In het eindrapport staat beschreven welke kerntaken en welke maatwerk taken elk organisatieonderdeel van SamenTwente uitvoert en welke opdracht en/of verplichting hieraan ten grondslag ligt. Over de inzet op zes

thema's heeft het algemeen bestuur 26 maart 2025 een besluit genomen. Het algemeen bestuur heeft besloten om de huidige inzet te handhaven op de onderwerpen Seksuele Gezondheid, Milieu en Gezondheid, Gezondheidsbevordering, Meldpunt Woningvervuiling en het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag. Over de Gezonde School Aanpak heeft het algemeen bestuur besloten de financiering incidenteel te maken, tot en met 2026. Dit in afwachting van de ontwikkelingen in het Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord waarin de Gezonde School Aanpak mogelijk wordt opgenomen. In 2026 zal het algemeen bestuur de inzet voor de Gezonde School Aanpak opnieuw beoordelen.

Veilig Thuis Twente en Forensische geneeskunde blijven autonome ontwikkelingen waarbij in de kerntakendiscussie om een vergelijkbaar structureel bedrag gevraagd werd zoals in de vergadering van het algemeen bestuur van 17 januari 2024 aan de orde is geweest. Het algemeen bestuur heeft besloten structurele bedragen voor 2026 en verder toe te kennen voor de Forensische geneeskunde en Veilig Thuis Twente. Voor Veilig Thuis Twente zijn een aantal additionele afspraken gemaakt.

Uit de kerntakendiscussie blijkt dat SamenTwente de kerntaken op een efficiënte wijze en met toewijding uitvoert. Autonome ontwikkelingen leiden uiteindelijk wel tot een structurele financiële uitzetting. De optelsom van het financieel effect van de besproken voorstellen, met een mogelijk besparingspotentieel binnen de besluitvorming over de thema's, was op voorhand al kleiner dan de kostenstijging naar aanleiding van de autonome ontwikkelingen.

Het algemeen bestuur heeft besloten de pijler 'Jeugd' buiten de scope van de kerntakendiscussie te houden. In het eindrapport zijn voorstellen gemaakt die een relatie hebben met deze brede opdracht en daarin meegenomen worden. Deze zijn inhoudelijk in de kerntakendiscussie niet behandeld. Ook is in de kerntakendiscussie gesproken over effectieve en efficiënte samenwerking in Twente. De verwachting is dat hier nog winst te behalen is.

GGD en gemeenten hebben gezamenlijk in de visie op publieke gezondheid 'Gezonde Generaties in Twente' als lange termijn ambitie vastgesteld: "Inwoners van Twente leven minimaal net zo lang in gezondheid als inwoners elders in Nederland". GGD draagt aan deze ambitie bij door middel van onderzoek, advisering en uitvoering vanuit de verschillende wetten die vanuit de gemeenten bij de GGD belegd zijn.

Begrotingswijziging 2025 voor Veilig Thuis Twente

Op 15 januari 2025 heeft het algemeen bestuur ingestemd met een tijdelijke begrotingsuitbreiding voor Veilig Thuis Twente voor het begrotingsjaar 2025. Het algemeen bestuur heeft besloten om voor 2025 incidenteel € 688.000,- beschikbaar te stellen. Om de financiële druk op de gemeenten zoveel als mogelijk te verlagen, heeft het algemeen bestuur ook besloten om de begrotingsuitbreiding intern te dekken voor € 250.000. Dit door incidentele renteopbrengsten schatkistbankieren te ramen. Het restantbedrag van € 438.000 wordt in rekening gebracht bij de gemeenten. Deze begrotingswijziging is nader toegelicht in bijlage 2.

2 Beoogd resultaat

De gemeenteraad, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen, de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026.

3 Argumenten

1.1 Wettelijk kader

In het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de gemeenteraad de bevoegdheid om een zienswijze op de begroting voor het aankomende jaar in te dienen. Voor 15 september van dit jaar moet de begroting 2026 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) zijn aangeboden aan de provincie.

4 Kanttekeningen

1.1 Meerdere deelnemers

Voor de GR SamenTwente zijn alle Twentse gemeenten deelnemer. Alle raden van deze gemeenten hebben de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. De stellingname per gemeenteraad kan wezenlijk van elkaar afwijken. Uiteindelijk wordt in het Algemeen Bestuur van de GR SamenTwente d.d. 9 juli 2025 besloten tot wel of niet vast stellen van de voorliggende concept begroting 2026.

1.2 Korting specifieke uitkeringen

Het rijk heeft besloten dat de specifieke uitkeringen (de zogenaamde SPUK-regelingen) m.i.v. 2026 worden overgeheveld naar het Gemeentefonds met inbegrip van een taakstellende korting van 10%. De 10% korting is mogelijk volgens het rijk omdat overheveling naar het gemeentefonds leidt tot minder verantwoordingslasten voor gemeenten en provincies. Daarnaast vervalt het voorgeschreven doel en kan de specifieke uitkering op andere zaken worden ingezet dan het voorgeschreven doel.

De budgetkorting van 10% op de relevante specifieke uitkeringen is inmiddels ingeboekt bij de ministeries. Ondertussen is ook duidelijk dat niet alle spuk's overgaan naar het gemeentefonds maar de ingeboekte 10% korting wel gehandhaafd wordt bij de ministeries. Een aantal spuk's waarop een korting van toepassing is, worden ontvangen door de GR-en.

5 Kosten, baten en dekking

Omvang van de begroting 2026 en ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

De begroting is opgesteld in overeenstemming met de (financiële) uitgangspunten van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen. De begroting heeft in 2026 een omvang van afgerond € 66,1 miljoen. Het aandeel gemeentelijke bijdrage is geraamd op € 43,9 miljoen. In hoofdstuk 1.2 van de begroting treft u een specificatie aan van de ontwikkeling van gemeentelijke bijdrage 2026 ten opzichte van 2025.

Op basis van de ontwerpbegroting wordt de gemeentelijke bijdrage in 2026 aan de GR SamenTwente € 1.805.443. Een stijging ten opzichte van 2025 met ruim € 74.110. Er wordt onderscheid gemaakt tussen financieel effect op de begroting van gemeenten en op die van SamenTwente. Het verschil wordt verklaard door het structureel opnemen van ontwikkelingen in de begroting die reeds incidenteel onderdeel zijn van de begroting. Deze ontwikkelingen leiden niet tot een stijging in voorliggende begroting, als we die afzetten ten opzichte van de begroting 2025. Voor de structurele gemeentelijke (en SamenTwente) begroting leidt dit wel tot een uitzetting.

De verhoging van 74k is deels te verklaren door de Kerntakendiscussie kosten van 41k en autonome ontwikkelingen.

6 Vervolg na besluitvorming

Het raadsvoorstel en begroting worden aangeboden aan de gemeenteraad ter besluitvorming. Indien een zienswijze wordt ingediend zal deze op 2 juli 2025 aan SamenTwente worden verzonden. Na vaststelling van de begroting in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 9 juli 2025 worden de cijfers verwerkt in de programmabegroting 2026-2029 van gemeente Borne. Het betreft dan namelijk een verplichte uitgave conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Voorstel

Aan de raad wordt voorgesteld om:

Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 SamenTwente

Bijlage(n)

- 25bij04573 Programmabegroting 2026 ontwerp SamenTwente
- 25bij04574 Besluit 15.01.2025 AB begrotingsuitbreiding VTT
- 25int02264 Raadsbesluit – Ontwerpbegroting 2026 SamenTwente

Borne, 27 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

J. Meijerink

drs. J.H.R. Pierik